

Media: ΕΣΤΙΑ

Page: 1,27

Published at: 30-06-2024

Author: **Surface:** 834.34 cm² **Circulation:** 1080

Subjects:

Χ. Γ. ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ Έπικαιρότητες και μυθιστορήματα για
τόν κόσμο μας **Σελ. 27**

BIBΛIO

Επικαιρότητες και μυθιστορήματα για τον κόσμο μας

Κριτική - παρουσιάσεις: Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου

Μας έζωσαν οι ζεστές, οι πυρκαϊές και τα προβλήματα, ενώ και οι πορείες δέν έχουν σταματήσει, παρ' όλα αυτά. Και παράλληλα έχει άρχεισει το πρώτο κύμα της εξόδου για τις διακοπές. Το προηγούμενο Σαββατοκύριακο, που ήταν της Πεντηκοστής και του Αγίου Πνεύματος, ή Αθήνα είχε αδειάσει πολύ. Και τώρα περισσότερο...

Τά σημερινά βιβλία είναι και πάλιν τροφή για σκέψεις και προβληματισμούς, αλλά άξιζον τον κόπο!

■ **Άγγελος Συρίγος – Εύανθης Χατζηβασιλείου. Μεταπολίτευση, 1974-1975. 50 ερωτήματα και απαντήσεις (έκδ. Πατάκη, σελ. 312, ευρώ 15,50).** Οι δύο πανεπιστημιακοί συγγραφείς του παρόντος επανέρχονται σε ένα έγγραφο που είχε επιτυχία όταν εξέδωσαν το «Μικρασιατική Καταστροφή, 50 ερωτήματα και απαντήσεις» (έκδ. Πατάκη 2022). Είναι ίσως η αντικειμενικότερη μέ-

χρι σήμερα προσέγγιση των δύο ετών που έδραϊσαν το μακρότερο διάστημα ομαλού κοινοβουλευτικού βίου στην χώρα μας. Ίσως έπρεπε να περάσει οριστικά και αυτή η εποχή για να αρχίσουμε να κατανοούμε, έμεις που την ζήσαμε, τι ακριβώς συνέβη. Κάποιοι σίγουρα θα διαφωνήσουν, όπως πάντοτε συμβαίνει με τις δύσκολες ιστορικές στιγμές κάθε τόπου. Όμως πρέπει να έχω καθένας την θετική διάθεση να διακρίνει αλήθειες και να σεβασθεί έκτιμήσεις που ένδεχομένως δέν συμφωνούν προς τις δεδομένες αντιλήψεις. Το βιβλίο αυτό εξετάζει καιρία ζητήματα που ξεκινούν από την εισβολή του Αττίλα 1 και στρέφεται μέχρι πίσω στο 1915-1974, για να κατανοή-

ση την λογική πολλών ληφθέντων μέτρων. Ίσως ή Μεταπολίτευσις ήταν από τις λίγες φορές που οι ταγοί αυτού του τόπου θέλησαν να ακούσουν τά διδάγματα της Ιστορίας και νά αποφυγούν τις διχαστικές ενέργειες. Μία από αυτές τότε θά ήταν ή επέκτασις της θανατικής ποινης κατά των πρωταίων της 21ης Απριλίου. Αλλά το προηγούμενο του 1935 απέτελεσε διδάγμα και ώδήγησε άπ' ευθείας στην μετατροπή της ποινης σε ισόβιο κάθειρξη. Η έναλλαγή των κομμάτων στην έξουσία, μετά τό 1974, κινήθηκε, παρά τις φραστικές ακρότητες και τις έσφαλμένες προσδοκίες πολλών, πάντοτε στα πλαίσια της κοινοβουλευτικής νομιμότητας. Τά προβλήματα με την Τουρκία και τό Κυπριακό εξέτάζονται προσεκτικά και φωτίζεται έπαρκώς τό ποιό ήταν οι στόχοι του Συντάγματος του 1975. Σημαντικο νομικοί της περιόδου, όπως ό Κων. Στεφανάνης, τότε ύπουργός Δικαιοσύνης, διεδραμάτισαν σημαντικό και καθησυχαστικό ρόλο στην όλη διαδικασία. Η πορεία προς άνακατέυθησι του στρατεύματος και προφανώς τών σώματος τών αξιωματικών προς τά στρατιωτικά καθήκοντα, καθώς και ή άποκατάστασις του έλέγχου στην δημοσία διοίκηση και την διοίκηση της Δικαιοσύνης, χρειάσθηκαν λίγο περισσότερο χρόνο, αλλά και αυτό έπετεύχθη σχεδόν «άναιμάκτως». Προφανώς ύπηρξαν και πρόσωπα που έταλαιπωρήσαν μετά την Μεταπολίτευση για ποικίλους λόγους. Θά σημειώσω ότι μάλλον οι μεγαλύτερες και περισσότερο μακροχρόνιες έντάσεις και αντιπαράθεσις συνεχίσθηκαν στον άκαδημαϊκό πανεπιστημιακό χώρο και γενικότερα στην εκπαίδευση. Όμως, κανείς δέν είχε φανταστή την γενικότερη έκπτωση της Παιδείας με την οινειή ποδοσφαιροποίηση της τών τελευταίων έτών. Όμολογώ ότι άκούω συνεχώς από έν ένεργεια φίλους πανεπιστημιακούς παράπονα για τό πολύ χαμηλό επίπεδο γνώσεων τών πρωτοετών φοιτητών.

Αλλά γι' αυτό δέν φταίει ή Μεταπολίτευσις καθ' αυτήν. Το βιβλίο έχει στηριχθεί και σε συγκριτικές παρατηρήσεις και από άρχαιακής πλευράς πολύ σημαντικές στο Αρχείο Κωνστ. Καραμανλή.

■ **Γεώργιος Χαριτωάνιδης, Τό «Σινέ Τρις» παρουσιάζει: Μέ πρωταγωνιστή τόν Άκη (έκδ. Κέδρος, σελ. 184, ευρώ 14).** Ό συγγραφέυς γεννήθηκε στην Λάπηθο της Κύπρου και πρωτοεμφανίσθηκε στον χώρο της Έλληνικής Πεζογραφίας τό 2023, όταν και βραβεύθηκε από τό Ύπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού της πατρίδας του για τό μυθιστόρημα «Άναμνήσεις με πολλά κουκούτσια»,

τό οποίο βρέθηκε και στην βραχεία λίστα για τό Κρατικό Βραβείο Μυθιστορήματος του 2023. Το βιβλίο που παρουσιάζουμε είναι εύλαβική προσφορά στους ανθρώπους που έπολέμησαν στην Κύπρο τό 1974. Ό ήρωας, που φέρεται να ήταν πραγματικό πρόσωπο και νά διεκρίθη πράγματι για όσα περιγράφονται στο βιβλίο, είναι μία παραδειγματική μορφή. Βιοπαλαιστής, προερχόμενος εκ του μηδενός, άνεδείχθη σε άγνωστο ήρωα τό 1974. Ύπηρξε εκ τών ύπερασπιστών του Κίστρου της Κερύνειας, και στην πρόσκληση τών εισβολέων για παράδοση άπντησε άνέλοντας παράδειγμα από τόν Καραϊσκάκη! Η άφήγησις είναι συνταρακτική, από αυτές που δέν θά λησμονήσετε εύκολα. Βιβλίο ήρωικών στιγμών και πολιτικά «άβολο» για πολλούς. Αναδεικνύει αυτό που πολλοί θέλησαν να καλύψουν, δηλαδή την γενναία άμυνα τών Κυπρίων με τά ελάχιστα μέσα που διέθεταν κατά του Αττίλα και τούς κινδύνους που διέτρεξαν ως φυγάδες από τούς Τουρκοκυπρίους, που έλειτούργησαν παραπλανητικά και μέ τρέ-

πους παγιδεύσεως τών Έλληνοκυπρίων και τών Έλλήνων. Η διαφορά από τις συνήθεις άφηγησεις είναι τό αίσιο τέλος και ή διάσωσις του ήρωα, χάρις στην εύστροφία και την ικανότητά του νά επιλέγη την σωστή κίνηση κάθε στιγμής. Ένα βιβλίο άνάμνηση και άνάσσι!

■ **Raja Shehadeh, Τί φοβάται τό Τσαράηλ από την Παλαιστίνη; (μτφρ. Στέφανος Καβαλλιεράκης, έκδ. Μεταίχιμο, σελ. 128, ευρώ 12,20).** Ό συγγραφέυς είναι Παλαιστίνιος δικηγόρος και άκτιβιστής για τά ανθρώπινα δικαιώματα. Στο παρόν βιβλίο του εκθέτει την Παλαιστινιακή άποψη για την σύγκρουση που παρακολουθούμε καθημερινά στην Λωρída της Γάζης. Η άποψη του είναι ή άμυγθς παλαιστινιακή: Από τό 1948 με την ίδρυση του Κράτους του Ίσραήλ, αυτό που κάποτε άνομάζετο Παλαιστίνη έπαυσε οριστικά νά ύπάρχη. Οι Παλαιστίνιοι άποκαλούν αυτό τό γεγονός «Nakba», δηλαδή καταστροφή. Και, παρά τις άπειρες προσπάθειες για ειρήνευση μεταξύ τών δύο λαών, άκόμη και ένα Νόμπελ Ειρήνης (Σιμόν Πέρες, Γιτζάκ Ραμπίν – Γιασερ Αραφάτ, 1994), ειρήνη δέν έχει επικρατήσει. Δέν ύπάρχει οικογένεια και από τις δύο πλευρές χωρίς θύματα. Αλλά, κατά τόν συγγραφέα, οι Ίσραηλινοί σκοπιμώς ίσοπεδώνουν παλαιστινιακά πανεπιστήμια, μουσεία και ιστορικά μνημεία, ενώ χιλιάδες είναι οι νεκροί άμαχοι κάθε ηλικίας. Ύποστηρίζεται στο βιβλίο ότι τό Ίσραήλ έχει σχέδιο νά έξάλειψη την παλαιστινιακή παρουσία. Ό άναγνώστης προφανώς δέν καλείται από έμάς νά αποδεχθή τις θέσεις του συγγραφέως. Καλείται όμως νά λάβη γνώνσις και της έτερας πλευράς σε αυτήν την τόσο άνθρωπο-

κτόνο σύγκρουση. Και ός συναγάγη τά δικά του συμπεράσματα.

■ **Joseph Conrad, Προσωπικό ήμερολόγιο (μτφρ. Νάσια Ντινοπούλου – Αργυρώ Πατσού, έκδ. Printa Έκ βαθέων, β' έκδ., σελ. 304, ευρώ 16).** Το βιβλίο έπανεξεδόθη λόγω της ζήτησεως. Σε αντίθεση με τά έργα μυθολογίας για τά όποία ό Βρετανός συγγραφέυς (1857-1924) είναι εύρύτερα γνωστός (με διασημότερα τά «Η καρδιά του σκοτούς» και «Λόρδος Τζιμ»), έδώ έπιχειρεί μία αυτοβιογραφική καταγραφή. Τά κείμενα που αποτελούν τό βιβλίο δημοσιεύθηκαν άρχικά στην περιοδική έπιθεώρηση «English Review». Η έκδοσις σε ένιαίο βιβλίο έγινε τό 1912 και άπέτελεσε μία θεώρηση του πολωνικής καταγωγής συγγραφέως στο πώς ήθελε νά τόν βλέπει τό άγγλικό κοινό του. Δέν είναι μία «εθούγραμμη» αφήγησις, αλλά σπαράγματα άναμνήσεων δομημένα με άριστευον δομημένο τρόπο, και ταυτοχρόνως αποτελεί βαθύτατα έξομολογητικό και ένδοσκοπικό έργο, που παραμένει και τό μόνο σύγχρονο προς τόν συγγραφέα κείμενο περι τό ίδιου και του έργου του. Κάθε αυτοβιογραφία, τελικώς, άποτυπώνει με τόν έναν ή τόν άλλον τρόπο την προσωπική άλήθεια του συγγραφέως τόσο με όσα ιστορει όσο και με όσα άποκρύπτει. Στο βιβλίο προστίθεται ως έπιμετρο ένα δοκίμιο του Πολωνού νομπελίστα συγγραφέως Czesław Milosz που αναφέρεται στον πατέρα του Κόνραντ, Ουκρανό ευγενή και αξιωματικό του Ρωσικού Στρατού κατά τόν Πόλεμο της Κριμαίας, αλλά και συγγραφέα επίσης. Και αυτό τό κείμενο έχει πλούσιο ένδιαφέρον για τόν Έλληνα άναγνώστη που θέλει νά μαθαίνει περισσότερα για τούς συγγραφείς που τόν θέλγουν. ▲ ▼

